

Régi hitek, új bálványok

2009 augusztus 08. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Ismét divatba jött Európában a pogányság, ahogy divat volt minden zavaros korban. Utoljára a XVIII. században, amikor a Londonból és Párizsból kiáradó ateizmus (Voltaire, Diderot, Hume, Holbach) egyház- és királyságkritikával vegyült.

Nemes urak és püspökök is akadtak a pogányság hívei között, amelynek presztízsét a Hellászban, Pompejiben

folyó ásatások is táplálták. Talleyrand jó példája az arisztokrata püspöknek, aki a luxust tartotta kora első számú vívmányának.

A polgárság köreiben elterjedt olcsó ateizmusnak is megvolt a szerepe, ott is természetes volt a "pogány referencia". Fénelon érsek görög mintára képzelte el a jóságos fejedelmet, a "nép atyját", és ezt a pogány ideált tanította a trónörökösnek is. Ezt megelőzően a reneszánsz idejében hódított a pogány eszme. A páduai egyetemről sugárzott szét, világi és vallási körök egyaránt magukévá tették. A klasszikus műveltségű egyházi emberek egymást mint "patres conscripti" címezték leveleikben (a római szenátorok hivatalos címe), antik módon öltöztek, ásatásokat rendeltek el, mesés összegeket fizettek egy-egy torzóért. Vénuszt sőt benne emlegették, mint Szűz Máriát.

Mint hogy a pogánysággal való rajongás minden korban alkalmazkodik az adott eszmevilághoz, nem meglepő, hogy századunkban is ideológiai színezetet kap. A legnagyobb és legnépszerűbb szekták ismét az értelmiségből indulnak el, valláskritikai formát öltenek, és azzal kérkednek, hogy új pályára igazítják az emberi sorsot, a történelmet. Igaz, nem látunk útszéli bálványokat, mint Szókratész idejében például az úgynevezett "hermákat" a gyógyforrások körül, nincsenek orákulumok, mint Delphoiban meg Szicíliában, de a próféta, a vátesz és a guru szerepét átvette a pszichológus, a tömegmanipuláló demagóg, a reklámszakember. Mivel ezek a tudomány nevében űzik mesterségüket, a pogány szemlélet látszólag távol áll tőlük; ám a pogány hiedelmek világát uralják, terápiákat ajánlanak, és rátukmálják ezeket a mit sem sejtő iskolákra. Megjelennek a szexuális piacon is, az óvodástól az egyetemistáig tanítják a nemi kielégülés művészetét. Nem hivatkoznak feltétlenül a pogány múltra, de mindenképpen levetetik híveikről a keresztény mezt, a monoteista hitet, és a "természetes embert" jelölik meg elérendő ideálként. A reneszánsz képe is feltűnik tanaikban. Ilyen az orvos-filozófus esete, aki szerzeteseit és apácáit "könnyed társalgásra" és ösztöneik követésére neveli át. Rabelais volt, a francia megújulás alakja.

A pogányság nem igazán a múlt tisztelését, csodálatát jelenti, hanem kinek-kinek a saját utópiáját, amelyet régi köntösbe burkolt, hogy salonképesnek mutassa be. Szinkretikus korunkban, amikor a közlés mindent tolerál, mert mindent egyenrangúnak tekint, a "pogány" képtelen különbséget tenni a vallás és az ideológia között. Mivel a vallást letétnek véli, valami újat fabrikál, amely a félműveltekre ideig-óráig hat. Nem más, mint Voltaire adta meg a választ erre a törekvésre. Egy társaságbeli hölgy megkérdezte tőle: hogyan lehetne új vallást alapítani? Könnyű?, válaszolta. "Feszítse fel magát, Madame, és támadjon fel harmadnapon." A válasz ma is frappáns felelet minden újdonsült pogányságra, minden divatos világváltó receptre.

Ami a pogánysághoz vonzza az értelmiségiek nagy részét, kommunista és liberális vonzalmúakat is, az az esztétizmus, amit a görögöknek tulajdonítanak. Winckelmann, Hegel és Nietzsche is felelősek ezért: a vallás alkonyát észlelve (ismét a XVIII. század ideológiája a spiritus rector), ezek a gondolkodók a társadalom számára új cementet kerestek. A demokrácia jó lesz a tömegnek, az értelmiségi valami felsőrendűre reagál csak. Megszületett a művészi lélek, és Hellász lett a hazája. Pogány, de annyiban, hogy keresztényellenes; pogány, mert esztéticista; híve a szépségnek és minden másnak, amit a szépség szoknyája alá lehet gyűrt: életstílus (Rabelais, Talleyrand), nemi szabadság, a művészet mint társadalmi kihívás. A pogány mint "schöne Seele" (Hegel) állítja fel új bálványainkat. Tetszik neki, hogy több "istenhez" fordulhat. Ez erősíti önbecsülését, állítólagos szabadságát.

hetivalasz.hu

[Tweet](#)

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

www.magyarmentenek.com

Ajánló